جمع بندی دین و زندگی یازدهم رشته تجربی و ریاضی

◄ مسئولیت‌های سه‌گانهٔ رسول خدا (ص) پس از ایشان

- مسئولیت **اوّل**، یعنی دریافت و ابلاغ وحی به مردم، با ختم نبوت **پایان می‌پذیرد**.
- سه فرض در مورد **دو مسئولیت دیگر**:

فرض اول: قرآن کریم و پیامبر اکرم (ص) در این‌باره سکوت کرده‌اند. باطل است، زیرا: قرآن کریم، هدایتگر مردم در همهٔ امور زندگی است و ممکن نیست نسبت به این دو مسئولیت مهم، **بی‌تفاوت باشد**.

پیامبر (ص) آگاه‌ترین مردم نسبت به اهمیت این مسئولیت‌هاست و نمی‌تواند از کنار چنین مسئلهٔ مهمی با **سکوت** و **بی‌توجهی** بگذرد.

بی‌توجهی به این مسئلهٔ بزرگ، خود دلیلی بر نقص دین اسلام است؛ درحالی که **دین اسلام کامل‌ترین دین الهی است**.

فرض دوم: این دو مسئولیت پایان یافته‌اند. باطل است، زیرا:

- نیاز جامعه به حکومت و تعلیم و تبیین دین، پس از رسول خدا (ص) نه تنها از بین نرفت، بلکه افزایش هم یافت.
- اصولاً حکومت و ادارهٔ جامعه و تعلیم و تبیین دین، **امری تمام‌شدنی و پایان‌پذیر نیست**.

فرض سوم: تعیین جانشین (امام) به فرمان خدا، که دو مسئولیت «تعلیم و تبیین دین» و «ولایت ظاهری» را بر عهده بگیرد. (قابل قبول)

- جانشین پیامبر (ص)، همان صفات و ویژگی‌های ایشان را داشته باشد؛ از جمله اینکه «**عصمت**» داشته باشد و **تشخیص عصمت برای انسان‌ها ممکن نیست**؛ بنابراین، همان‌طور که پیامبر از طرف خدا تعیین می‌شود، امام و جانشین پیامبر (ص) را نیز خداوند تعیین می‌کند.

@DaneshSad

جمع بندی دین و زندگی یازدهم رشته تجربی و ریاضی

◀ تعیین امام

برخی از آیات و روایات مربوط به جانشینی حضرت علی (ع)

آیهٔ انذار «وَ اَنذِر عَشیرَتَکَ الاَقرَبینَ»	• سه سال بعد از بعثت بر پیامبر (ص) نازل شد. • رسول خدا (ص) چهل نفر از بزرگان بنی‌هاشم را دعوت کرد و دربارهٔ اسلام با آنان سخن گفت و از آنان برای ترویج و تبلیغ اسلام، کمک خواست. تنها امام علی (ع)، سه بار اعلام آمادگی کرد. • حدیث پیامبر (ص) در مورد حضرت علی (ع): همانا این، برادر من، وصی من و جانشین من در میان شما خواهد بود.
آیهٔ ولایت «اِنَّما وَلِیُّکُمُ اللهُ وَ رَسولُهو وَ الَّذینَ آمَنوا اَلَّذینَ یُقیمونَ الصَّلاةَ وَ یُؤْتونَ الزَّکاةَ وَ هُم راکِعونَ»	• در این آیه به ویژگی‌های ولی و سرپرست مسلمانان اشاره شده است. (ایمان دارند- نماز به پا میدارند- در حالت رکوع زکات می‌دهند.) • مصداق آیه، حضرت علی (ع) بود که در حال رکوع، انگشتر خود را به فقیر بخشید. • نزول آیه به شکلی بود که مردم به چشم ببینند و از زبان پیامبر بشنوند تا امکان مخفی کردن نباشد.
حدیث جابر «ای جابر، آنان جانشینان من و امامان بعد از من‌اند. نخستینِ آنان علی بن ابی‌طالب است و ...»	• پیامبر (ص) در تفسیر آیهٔ {یا اَیُّها الَّذینَ آمَنوا اَطیعُوا اللهَ وَ اَطیعُوا الرَّسولَ وَ اُولِی الْاَمْرِ مِنْکُمْ ...} و معرفی اولی‌الامر حدیث جابر را بیان کردند. • مسلمانان باید از خدا، رسول و صاحبان امر اطاعت کنند. • بنا بر سخن پیامبر (ص) اولی‌الامر همان دوازده امام معصوم شیعیان از امام علی (ع) تا حضرت مهدی (عج) هستند.
حدیث ثقلین «اِنّی تارِکٌ فیکُمُ الثَّقَلَینِ کِتابَ اللهِ و عِترَتی اَهلَ بَیتی ما اِنْ تَمَسَّکتُم بِهما لَنْ تَضِلّوا اَبَدًا وَ اِنَّهُما لَن یَفتَرِقا حَتّی یَرِدا عَلَیَّ الحَوضَ»	• پیامبر اکرم (ص) این حدیث را به‌طور مکرر، از جمله در روزهای آخر عمر خود، می‌فرمود. • قرآن و اهل بیت (ع) دو یادگار جدایی‌ناپذیر پیامبر (ص) هستند: همان‌طور که قرآن همیشگی است، وجود معصوم نیز در کنار آن همیشگی می‌باشد. در صورتی مسلمانان گمراه نمی‌شوند که به قرآن و اهل بیت به همراه هم و هم زمان تمسک جویند. نمی‌توان برای هدایت و سعادت اخروی، فقط از یکی از دو یادگار پیامبر (ص) پیروی کرد.
حدیث منزلت «اَنتَ مِنّی بِمَنزِلَةِ هَارُونَ مِنْ موسیٰ إلّا أَنَّهو لانَبِیَّ بَعدی»	• حدیث منزلت جایگاه حضرت علی (ع) را به عنوان مشاور، پشتیبان و وزیر پیامبر (ص) مشخص می‌کند. • در این حدیث موضوع ختم نبوت نیز مطرح شده است.
حدیث غدیر «مَنْ کُنْتُ مَوْلاهُ فَهذا عَلِیٌّ مَوْلاهُ»	• پس از نزول آیهٔ {یا ایُّهَا الرَّسولُ بَلِّغْ ما انْزِلَ اِلَیکَ مِن رَبِّکَ وَ انِ لَمَ تَفعَلْ فمَا بَلَّغْتَ رِسالتَهو ...} و برای اجرای دستور خداوند پیامبر (ص) حدیث غدیر را بیان کردند. • واقعهٔ غدیر در سال دهم هجرت و در آخرین حج پیامبر (ص) که به «حَجَّةالبلاغ» و «حَجَّةالوداع» مشهور است و در محل غدیر خم صورت گرفت. • قبل از بیان حدیث غدیر پیامبر پرسش «اَیُّها النّاسُ مَن أولَی النّاسِ بِالمُؤمِنینَ مِن اَنفُسِهِم» را مطرح کرد. • پس از بیان حدیث، مردم برای عرض تبریک و شادباش به سوی امام آمدند و با وی بیعت کردند.

@DaneshSad

جمع بندی دین و زندگی یازدهم رشته تجربی و ریاضی

◀ عصمت ائمهٔ اطهار

آیهٔ تطهیر

- بیانگر عصمت اهل بیت (ع) است. (این آیه، تعداد خاصی از خانوادهٔ پیامبر را در بر می‌گیرد که دارای **مقام عصمت** هستند: **فاطمه زهرا (س)، حضرت علی (ع)، امام حسن (ع) و امام حسین (ع)**)
- در منزل **اُم‌سَلَمه، همسر رسول خدا (ص)**، و پس از جملهٔ «خدایا! اینان اهل بیت من‌اند؛ آنان را از هر پلیدی و ناپاکی حفظ کن!» نازل شد.

آیهٔ ۳۳ سورهٔ احزاب، معروف به آیهٔ تطهیر: {اِنَّما یُریدُ اللهُ لِیُذهِبَ عَنکُمُ الرِّجسَ اَهلَ البَیتِ و یُطَهِرَکُم تَطهیرًا}

- پیامر (ص) برای آگاهی مردم از این موضوع، **مدت‌ها هر روز صبح**، هنگام رفتن به مسجد از در خانهٔ فاطمه (س) می‌گذشت و اهل خانه را **«اهل بیت»** صدا می‌زد و آیهٔ تطهیر را می‌خواند.

نتیجه‌گیری

الف) پیامبر اکرم (ص)، با هدایت خداوند، **حضرت علی (ع) و یازده فرزند ایشان** را به جانشینی خود معرفی کرده است و آنان عهده‌دار مسئولیت امامت‌اند.

ب) لازمهٔ این مرتبه از جانشینی: علم کامل و عصمت از گناه و اشتباه است.

ج) حضرت فاطمه زهرا (س) جزء اهل بیت است و اگرچه عهده‌دار امامت نبوده، اما دارای علم و عصمت کامل است و پیروی از کلام و رفتار وی بر همهٔ مسلمانان واجب و سرچشمهٔ هدایت و رستگاری است.

@DaneshSad